

OBSAH

Díl první

Úvod

- Pravěké osidlování Evropy a české země 7
 Úsvit lidu Evropy, dějinná období lidského rodu. — Čtyři doby ledové v Evropě. — Oteplení země, rozšíření rostlinstva a živočišstva. — První lidský rod, lovci mamutů a sobů, neandertálci. — Starší doba kamenná, paleolit — 25 M před n. l. — Střední doba kamenná, mezolit — 8—3 M před n. l. — Mladší doba kamenná, neolit a eneolit — 3—2 M před n. l. — Lovci, pastevci a první zemědělci — doba bronzová 2—1 M před n. l. — Osidlování Čech, lidská sídliště a společnost - matriarchát a patriarchát. — Obchodní karavany evropskými zeměmi
- Poznání, těžba a zpracování rud 11
 Osídlené Čechy v době rozvinuté únětické kultury a lidu popelnicových a mohylových polí. - Kultury lužická, slezská a slezsko-platěnická. - Nové objevy v těžbě rud - doba železná. Kelové, Bojové a Germáni v naší zemi. - Zakládání hrazených osad a měst. - Rozvinuté zemědělství a styky se sousedními zeměmi.
- Příchod Slovanů do našich zemí 14
 Slovanské kmeny v české zemi. — Vyspělé zemědělství, vzdělávání půdy, pěstování obilí a j. plodin, chov domácích zvířat. — Život lidu, zakládání osad, rodová společnost a rozvrstvení obyvatelstva. — Česká kmenová území, Charváti, Dúdlebi a j. — Přemyslovská knížata a Slavníkovci. — Župní hrady. — Zprávy Ibráhimovy o Praze a Čechách. (Turtúši, Ibráhim ibn Jákúb).
- Orlické hory a naše podhůří 19
 Původní vzhled našeho kraje. — Jednotlivá pásma hor a jejich pojmenování. — Přírodní ohraničení kraje. — Vodní toky: Divoká Orlice a její přítoky. — Možnosti zdejší kolonizace. — Stavby ochranných feudálních hradů. — Hrady, hrádky a hrazená města. Hrad Potštejn vévodí kraji. — Jeho osudy za Karla IV. — Naše hrady nad Skuhrovem
- Osidlování východní části Hradecka 23
 Počátky osidlování naší krajiny za přemyslovských kolonizací. — Staré české rody u nás. — Drslavici zakládají zdejší hrady. — Pútici z Častolo-

vic, Dobrušky a Opočna. — Kostomlatští, Sezema a Mutyně Skuhrovský r. 1279. — Sezema Dobrušský a páni z Meziříčí. Obdarování Solnice městským právem 1386. — Dekanáty a plebánie v kraji 1350. — Boček z Kunštátu a Půta z Častolovic na skuhrovském zboží 1387. — Půta a jeho potomci, osady na panství. — Jiří z Poděbrad a jeho synové. — Vilém z Pernštejna 1495. — Jaroslav Pernštejn rozprodává své dědictví 1556. — Arnošt, kníže bavorské prodává zdejší panství Benjaminu z Vlkanova 1558

Benjamin z Vlkanova a jeho rod 29

Vlkanovští, noví držitelé Skuhrovska. — Sídlo pánů z Vlkanova při městě Solnici. — Benjaminovi synové Martin a Bedřich. — Dělení panství mezi nimi. — Další dělení panství mezi Janem a Benjaminem, syny Martinovými a Karlem a Bedřichem, syny Bedřichovými. — Hospodářské snahy: zakládání nových dvorů. — Osidlování horské části panství. — Pobělohorské konfiskace Vlkanovských dílů. — Další osudy členů rodu

Císařští uchvatitelé na Solnickém panství 37

Jindřich, purkrabí z Donína na prvních třech dílech panství. — Jeho bratr Karel Hanibal a Jindřichova manželka Anna Marie. — Simeon Applmann z Kolichreitu. — Úklady Simeonovy a soudy o statek Postolkovský. — Osudy čtvrtého dílu panství. — Dědička Donínských, Frěbonie z Pernštejna a její odkaz panství otcům Karmelitánům v Menším městě Pražském. — Krutý osud poddaných na panství za veliké války

Správa panských statků a samospráva měst. Správa poddaných vesnic . 43

Feudální společnost a prostý lid ve starších dobách. — Šlechtické statky a zemská práva. — Samospráva poddaných. — Vývoj jmen a příjmení prostého lidu. — Hradecké právo města Solnice. — Správa poddaných vesnic; rychty a rychtářové na panství. — Městský soud a hrdelní právo v Solnici

Víra, náboženství a školství v naší krajině 52

Plebánie ve Skuhrově a v Solnici. — Kostelní podací solnické a Mistr Mařík Rvačka. — Koncil kostnický a oprava v církvi. — Husovo učení v Čechách. — Husitské války v zemi. — Bazilejská kompaktáta. — Náboženská vyznání za Jiřího z Poděbrad a po něm. — Stavovské povstání a jeho následky za Ferdinanda II. — Rekatolizace v zemi za veliké války a po ní. — Soupisy obyvatel v r. 1651. — Školství v naší krajině

Hospodářské poměry obyvatelstva po skončení veliké války 71

Hospodářský rozvrat v Čechách za třicetileté války. — Generální vizitace v zemi po válce. — Nový český zemský katastr. — Berní rola v r. 1654. — Předpoklady vizitace na Hradecku a na Solnickém panství. — Soupisy hospodářů a přehledy o jejich majetku jako podklad pro nové zdanění

Společenské a rodové poměry našeho lidu v XVII. věku	78
Pozemkové knihy a jejich vznik. — Urbáře a ostatní panská registra poddaného lidu. — Farní matriky. — Registra purkrechtní vlkanovská. — Táž registra založená Simeonem Applmannem. — Vedení knih na vrchnostenské kanceláři. — Předání registratur okresním soudům po zrušení poddanství. — Soustředění pozemkových knih a j. v Archivu země České.	
Vlastnické a právní poměry venkovského obyvatelstva	80
Právní jednání u výročních soudů na kanceláři. — Postupování poddanských gruntů na právní dědice. — Odhady majetků a zápisy do gruntovních (pozemkových) knih. — Povinnosti nového hospodáře, závdavek na kupní cenu a peněžité splátky věřitelům. — Nestálost rodových jmen v zápisech, změny příjmení.	
Zápisy v gruntovní knize českých obcí Kvasin, Litohradu, Brocné, Svinné, Skuhrova, Rybníčků, Debřec a Lukavice.	
Poddanské poměry na panství	122
Vznik poddanství venkovského lidu. — Poddanské břemeno. — Naturální dávky, platy úroční a roboty na zdejším panství. — Povinnosti poddaných za éry Vlkanovských a jejich nástupců. — Robotní patent z r. 1680. — Jeho důsledky za Karmelitánů u nás. — Peněžitý výnos panství z poddanských břemen. — Tereziánské robotní patenty na zdejším panství. — Porovnání staré a nové roboty. — Státní správa a robotní abolice. — Poddanské dávky podle výnosu rustikálu. — Výnos robotní reluce - pokles poddanského břemene.	
Varia, památné události a doplňky k historii 18. věku	152
Rozvoj našich vesnic během 18. století. — První číslování obytných domů, jeho příčiny a důsledky. — Větrná kalamita ve zdejší krajině v r. 1786 a její následky pro panské i selské hospodářství. — Paměti skuhrovského kantora Ondřeje Lukavského z l. 1739 až 1774. — Tabulky o rozvoji vesnic, usedlostí a obyvatelstva od poloviny 17. století až do r. 1930.	

Díl druhý

SKUHROVSKO

jeho obce, osady i usedlosti v někdejší rychtě skuhrovské a svinenské v historickém vývoji od založení až do r. 1848. — Skuhrov nad Bělou, Hraštice, Rybníčky, Debřece, Nová Ves, Proloh, Horní Lukavice, Svinná s částí obce Hlinné a Beranec, Brocná, Víska s částí obce Roudné.

Založení a název obce. — Nejstarší osadníci. — Vývoj obce, počet usedlostí a obyvatel. — Průměr obyvatel na 1 usedlost v různých historických obdobích	169
Posloupnost hospodářů. — Rozsah pozemkové držby, josefinský katastr, výnos pozemků, rolí, luk a lesů. — Urbární povinnosti poddanské, dávky a platy, roboty, stará i nová. — Robotní abolice, vyvazení z poddanství v r. 1848/50. — Osedlost a kr. berně. — Odhady selských usedlostí při dědičných pořádnostech	171
Komentář k druhému dílu	247
Závěr selské historie na panství Solnickém	252
Poznámky a vysvětlivky	254
Prameny a literatura	263
Seznam obrazových příloh	265

Jaroslav Lásk a

DRUHĀ KNIHA LĚTA PĀNĚ

Vydal MNV ve Skuhrově nad Bělou v roce 1990

Náklad 1500 výtisků

1. vydání

Grafická úprava a technická redakce PhDr. Jan Tydlitát

Fotografie archív MNV ve Skuhrově nad Bělou a autor

Vytiskly VČT, s. p., provoz 24, Nový Bydžov

Cena 35,— Kčs